

ממ:

עין משפט
גר מצוה

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

א) חולי ז"ל שאם תודה האשה
שמגרה לו דמקחו קיים.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

וְדָדָם מִקֵּנָה דָּבָר שָׁלָה בָּהּ לְעוֹלָם אֵלֶּה
 מִקֵּנָה וּבְמִיתָהּ דִּרְבָּה לְחַדִּיחָה לֹא כִּי
 שְׁמַעְתִּין שִׁיבֹל הִתְנַחַם בְּדָבָר שֶׁלָּה בָּהּ
 לְעוֹלָם דִּלְעִיג דִּרְבָּה קָאִי אֲמוּנוֹת
 כִּי בָּהּ לְעוֹלָם הָתָּה אֲנוּ חִידוֹם מֵאִי
 לְעוֹלָם מוֹנוֹת בְּעַל כְּרֹמָה דְּכַשְׁרוֹה
 חֲזוּתָא וְאֵין בָּהּ וְלֹא קִמְ"ל ר' בִּינָה
 אֵלֶּה שִׁיבֹלֶה הִתְפַּקֵּעַ מַעֲשֵׂה יְדִיָּה
 מְנַחֵלָה וְהָאִין ר' דְּפִסְקִין כְּפִי הַכּוֹס
 (בְּמִסְתֵּי דִּסְדִּי: פד: וסס) כְּרִבְצִיג דִּלְמַר
 אֵלֶּם מִתָּה יִרְשָׁנָה אִפִּי כִּכֵּב לֵה דִין
 וְדִבְרִין אֵין לִי כִּנְסָכִיג בְּחִיךְ וּבְמִסְתֵּי
 וְלֹא מַעֲשֵׂימִי דִּלְחִי סְבִיר יְרוּשָׁה הִנֵּעַ
 וְיִרְשָׁתָא וְכִי ר' בִּינָה רִישָׁא הִנֵּעַ
 דִּרְבָּנָן וְחֲכָמִים עָשׂוּ חִיּוּק לְדִבְרֵיהֶם
 שֶׁכֵּל מוֹרֵה מֵאִי שֶׁנָּה דְּמִפְּרִיטָה יִכּוֹל
 הִתְפַּתֵּק מִשּׁוּם אֵין דִּרְבָּנָן וְיִי לִמַּר
 שְׂדֵאִי יְרוּשָׁה הִנֵּעַלָּה קִימָה דִּנֵּעַל
 יְרוּשָׁי הָאֵשֶׁה כְּנֻכְרִים הֵם כְּזֹאמָה
 יְרוּשָׁה לְגַבִּי בְּעַל וְלִכְךָ אֲנוּ יִכּוֹל
 הִתְפַּתֵּק אֵלֶּה הֵכָּה מִנְּכָסִי מִלּוֹן יִכּוֹל
 הִתְפַּתֵּקֶה שִׁשְׁרֵי דִּי מִי שְׁכּוֹ עֲבָדִי
 שְׁדוֹת אֲחָת

דהיינו ביד האשה ועוד מצינן למימר דלא עשו חיזוק אלא בדבר שיש לו שורש מן המורה כגון ירושה דלאכל ירושה דלאורייתא אבל בדבר דלאכל כוונתה דלאורייתא לא עבוד כיון חיזוק איך שפירוש דלא שפירוש לא עבוד חיזוק דלאורייתא בריש א"ש¹ (שם דף ק"ו:) כלל י' כתובה ולא כלל י' פירות דלא שכימי כמו ירושה דאין ק"י אשה שאין לה נכסי אלא ברזל שירש הבצל דלא² נמשאים יתומה מן (המורה דף ס"ו:) לא יתפחו לה מ"י וזו הלכה ירושה אלא ברזל שכימי ולא פלוג רבנן בידיהם הבצל דכל ירושה איך יכול להחנותה כלל פירות דלא שכימי דלאכל עובד שאין להם נכסי מניול לא עשו חיזוק:

[illegible]

בכפופותה. כלומר אחת מן הג' שדות הוא שדה ששיעבד לה כפי' והזכיר ה' מיהו כל נכסיו נמי שעבד לה שכן כתב לה כל נכסי אחראין לכפופותין וזו

נחלה הבאה לו. העמידה לבא לו גנון נחלה דרענן דמפרש לקמן
 אלאם יכול להנחות עליה קודם שחבא שלא יירשנה גנון דקאמר דין
 ודברים אין לי על אותה נחלה העמידה לבא לי לומר לא יחא לי
 דין ודברים: **וידרבה.** לומר ובאין נחלה מועיל התנאי בנחלה הבאה

אֲנִיחָלָה הַבָּאָה לִּי לְאֶדֶם מִמָּקוֹם אֲחֵר אֲדַם
 מִתְּנָה עֲלֶיהָ שְׁלֵא יִרְשֶׁנָּה וְכִדְרָבָא רַבִּי דָּאֲמַר
 רַבָּא כֻּלָּ הָאֲמֹר אִי אֲפִשִּׁי בְּתַקְנַת חֲכָמִים
 כְּגֹן זֹאת שׁוֹמְעִין לֹא מֵאִי כְּגֹן זֹאת כְּדֹרֶךְ
 הֲוֵנָא אֲמַר רַב רַבִּי דָּאֲמַר רַב הֲוֵנָא אֲמַר רַב
 יְבִיכֹלָה אִשָּׁה שְׁחָאֲמַר לְבַעֲלָהּ אִינִי נִיזְוֹתָ
 וְאִנִּי עֹשֶׂהָ הָאֵל רִאִיָּה יֵשׁ תִּימָא נָתַת רֹחַ
 עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי מִי לֹא תֵּנִי לְקָחָה מִן הָאִישׁ
 וְחֹזֵר וְלָקַח מִן הָאִשָּׁה מִקְחוֹ בְּטָל אֲלֵמָא אֲמַרְהָ
 נָתַת רֹחַ עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי הֲבָא נָמִי תִימָא נָתַת
 רֹחַ עֲשִׂיתִי לְבַעֲלִי הָאֵל אֵיתְמַר עֲלָה אֲמַר
 רַבָּה בַּר רַב הֲוֵנָא לֹא נִצְרַכָּה אֵלָּא בְּאוֹתָן
 ג' שְׂדוֹת אַחַת שְׂכַתָּה לָהּ בְּכַתּוּבָתָהּ
 וְאַחַת

בבית המדרש והוא נוטל מלאכת ידיה תחתיהן ועו"א אמר רבא נא
ואת התקנה שהקנו חכמים מונוות האשה לטובתה ואי
אפשר תנאנה חכמים בזו התקנה שקנו לטובת דהא לרדי אינה
טובה לתקנה לרדי עדין על מונוותי ואון מפלי ואעשה מלאכה לעמי
שומעין לה. ואמא לאשמועינן כדכ הווא אמר רב שיכולה אשה לומר
לבעלה איני נזוית משכן ואיני עושה מלאכה כל כך אי אם נעלה כדמפרש
שעמא לאסות כחיות (דף נא:) קסבר מזוני עיקר כלומר תעמי עיקר
מונוותי לנאסות ואי הווא בעל גנאי כל תפשא בן לא תפשא ואח"כ תקני
מלאכה תחת מונוותי שלא תהיה לה איבה וכיון לטובתה נחטונו לתקן
לה מונוות תחלה והיא עדיקת לומר איני חפציה בתקנה זו איני חוששת
למונוותי הרשות בידה וכיון דקדקת תקנת המונוות גם תקנת מלאכת
ידיה לבעלה בעלה ממילא דכיון דמונוותי אין לה גם בעלה אין יעול
מלאכת ידיה והיינו נחלה הבאה לו לנאס לנאמר מכאן שהמונוות
תקדמים לנאס בכל יום. וה"ל לפירות של נאס מלוג שקנו חכמים
לבעל פירותיה תחת פרקונה (סא טז:) כ"ש וכ"ש אמר איני מקבל עלי
תקנת פרקונה ואיני חושש בפירותי נכסי מלוג שקנו לי דמבעיל תחא
בדעתה אפוקי שעדין לא זכה בקרקעותיה לפירות. והיינו דלאסטרין
בתמני' למיתני' (פליג מ.) דאין לאס חוקה בנכסי' אשמו לומר לקוח הוא בידי
דלע"ז דכחז' לה בעירה דרמא דמא' שלא יעול כלום בפירותיה אפי' השמי
שקבל ולא מיחשה לבעלה דמא' אמרה נחת רוח עליה לבעלי שקבא
אשמו מועיל לא מכרתי לו: ומקמי' מגרש לא פליג (ש.) דקמני' תמני'
אין לאס חוקה שאין חוקה מועלת לו לקיים מקחו אבל ראית עדים או
שער מועיל לו לקיים מכירתה דאם מכרה לו אשמו נכסי מלוג שלה
קנה: סימא נחת רוח עשיתי לבעלי. שמכרתי לו שלא יכועש עלי אלא
כל היה דעמאי להקנותו ללא דל תליתיו חזין דבזינינו וצני' (פליג מ.) דלכא
אונסי' גמר ומקמי' אבל הכא דליכא אונס כ"כ לא גמרה ואקנייה:
ומי לא סגן. דמי דקן טענה ויכולה אשה לעשוין לאחרים שקנו בעלה
וכו"ש (ב.) שמכרה לבעלה עצמו: לקח מן האיש. מן הבעל. כל
הקרקעותיו שמעבדים לכתובת אשה והיום ולמחר אי ימות או יגרשנה
תטרוף מלקוחות אס לא תחא' בני חורין שכן כתב לה כל נכסי'
אחראין וערבאין לכתובתך בנכסי' כחיות (דף נא:) ודור. זה הלוואה
ולקח מן האשה נתן לה דבר מועיל והקנתו לו כדי שלא תטרוף ממנו
בזמן הכחונה: מקחו בעל. כל נכס בעל משנ שלקח מן חיהיה בעל נאס
ויאלץ זה הלוואה את הפירות שהרי המוכר מוכר לו כ"ז שלא תתגרס
האשה ולא יאמר ומן גביה תתגרסה חר משהו זו בכל נכסי' אקרקעות
שלו לבעל מיירי כדמוכח לקמן בסמוך (ג.) דלאררי' למעוטי' מאי אלימא
למעוטי' לאס נכסי' ב' ויכולן' אזי תהיה יכול לומר מקחו בעל לגביה
דלארר' ב' האשה שנפלו לה נכסי' בסופיה' דאי לא תימא הכי סיפא
דקמני' לא יאמר רבא לאשמו חרי כתובתיה וינחה על האשמן' אלא
כל נכסי' אחראין לכתובתך ואי בעי' לטובתי ה"ל מני' חזוין בתמיה
משנ עול למדין שמכר קים ואע"פ שמשעבדין לאשה אלא דלמי
אחי' שעבד שחובל לטרוף מהן כשיעוי' ומנה לגבות כתובתה הלכך
האי מקחו בעל אחור ולקח מן האשה קאי דהוי בעל לגמרי' יהוא מקח
וסבאנה לגבות כתובתה מטרוף ממנו דמא' אמרה נחת רוח עשיתי
לבעלי למכור כל קרקע המושעבד לי ואלו מגמרי' בצני' להקנות לה
וימשי' לא איסתר עלה. דהאיא דחזור ולקח מן האשה אמר רבה בר
רב הונא לא נזכרס למיתני' מקחו בעל היכא דחזר ולקח מן האשה
אלא בחזון ג' שדות המשועבדות לה יומר משאר נכסי' ודעתה סמכא
עלווייהו בעל וקח מקחן בעל דהוא' לא תגמר ואקני' אלא נחת רוח שעתה
לבעלה. ולקמיה (ג.) מפרש למעוטי' מאי דלא ליהוי מקח בעל: אהא יגרשנה
ש' אהא בשטר הכחונה ששעבד לה וסמכא דעתה עליה טפי משאר נכסי'.
אזי לא חזיר ולא סיים מכולם בפי' בחזק שער הכחונה כי אם כי לבדו:

מסורת הש"ס

(א) ב"ק ח: גיטין עז. סתבות
פג. (ב) סתבות נה: פ: פג.
קז: פ"ט [ב"ק ח: (ג) סתבות
נה. גיטין נה: (ד) [סתבות
פא: (ה) [ז"ל לית].

הגהות הב"ח

(א) יִשְׁכַּח דְּהֵא
לֹא יִזְכֵּר וְיִשָּׁח בְּשִׁמְכֵיהֶּ:
(ב) תִּזְכֹּר דְּהֵא יִזְכֵּר וְיִזְכֵּר
מִקְלָל עַלִּי תִּקְבַּל פִּדְיוֹנָהּ:
(ג) בְּאֵזֶר אֲמִיר רִשְׁבִּי לֵאלֹהִים
אֲפִסֵּר לִמְרָא יִזְכֵּר עֵין
כְּשִׁית בֵּית סִי לְרִשְׁבִּי דְּכִתְבָּה
דְּנִס כֵּן דְּעִת רִשְׁבִּי כֵּן וְיִזְכֵּר
שִׁים וְלֵיל (וְהַשְׁמַר מִסְרָא):

הגהות הער"א

[א] בתו' (ד"ה כט"א)
דכשנזלה חזרת. רש תולקין
(הר"ן פ"ה דנתיבות נשס
הרמ"ה ויחזקא בא"ע סי'
פ"ט ס"ד פהנה"ה):

מוסף רש"י

[illegible]